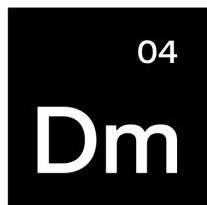

Presentat el 12.6.2025 a la Sala Diumé
en el marc de l'Audiència Pública Climàtica 2025

Propostes i estratègies municipals per a la transició ecosocial a Girona

R&Di és un laboratori d'idees i acció dedicat a la transformació radical de les nostres economies i societats a través de la recerca, l'educació, la formació, la consultoria i l'activisme pel decreixement.

Dark Matter Labs és una entitat internacional sense ànim de lucre, explorant de manera optimista alternatives del segle XXI, treballant entre urbanisme, economia, disseny, llei i política, per demostrar la viabilitat d'una economia cívica, ecològicament justa i positiva pel planeta.

Fundació ENT és una iniciativa socioeconòmica formada per una consultoria i una fundació, on un equip multidisciplinari desenvolupa projectes d'anàlisi i gestió de polítiques ambientals.

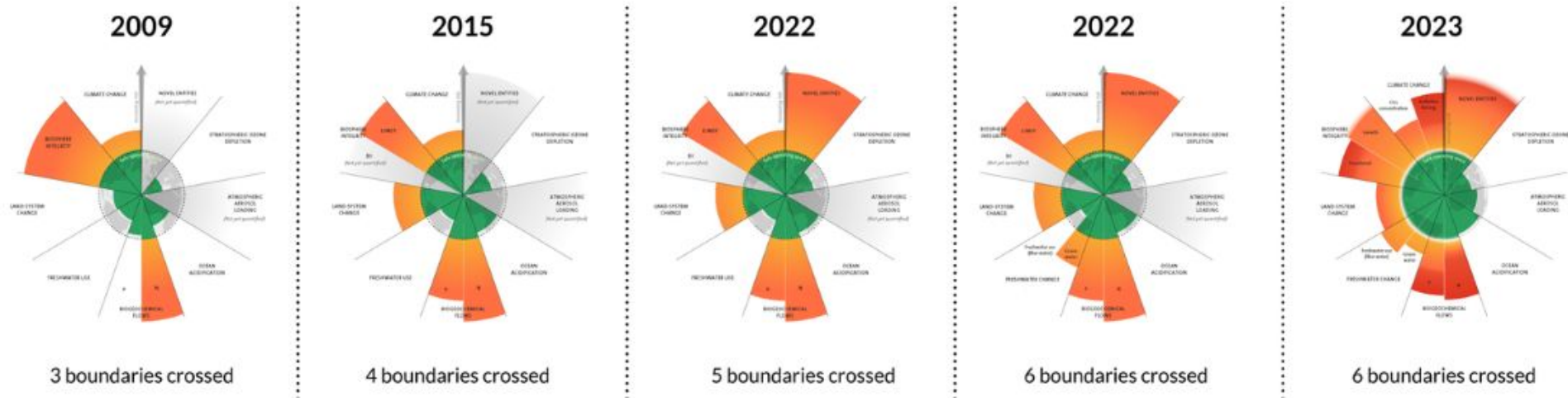
Servei d'elaboració i redacció d'un estudi sobre propostes d'adaptació municipal a escenaris de menor disponibilitat de recursos a la ciutat de Girona (expedient 2024005431)

1

**Per què aquest
informe?**

Context: agreujament i acceleració de la crisi eco-social

El 2009 un grup de 28 prestigiosos científics internacionals, dirigits per l'Stockholm Resilience Centre (SRC), van identificar els nou processos que regulen l'estabilitat i la resiliència del sistema terrestre. Els científics van proposar, en correspondència, nou límits planetaris dins dels quals la humanitat pot continuar desenvolupant-se i prosperant. Creuar aquests límits incrementaria el risc de generar canvis ambientals abruptes o irreversibles i també molt incerts. Molts d'ells ja s'han superat.

Ciutats i crisi socio-ecològica

Avui dia, més de la meitat de la població mundial (4.400 milions de persones) viu a les ciutats i urbes hipermassificades. Es preveu que la població urbana es dupliqui amb escreix el 2050, moment en què gairebé 7 de cada 10 persones viuran a les ciutats.

Crucial phenomena associated with cities and the broader urban lifestyles		Planetary boundaries								
Phenomenon	Specific issue	Biosphere integrity	Climate change	Novel entities	Stratospheric ozone depletion	Atmospheric aerosol loading	Ocean acidification	Biogeochemical flows	Freshwater change	Land system change
Production and consumption	Food and cotton	Direct influence	Direct influence	Direct influence	Less relevant	Less relevant	Indirect influence	Direct influence	Direct influence	Direct influence
	Energy	Direct influence	Direct influence	Direct influence	Less relevant	Direct influence	Direct influence	Less relevant	Less relevant	Direct influence
	Water	Direct influence	Less relevant	Direct influence	Less relevant	Less relevant	Less relevant	Direct influence	Direct influence	Direct influence
	Materials	Direct influence	Direct influence	Direct influence	Indirect influence	Direct influence	Indirect influence	Direct influence	Indirect influence	Direct influence
Environmental disconnect	Cognitive and emotional	Indirect influence	Indirect influence	Indirect influence	Indirect influence	Indirect influence	Indirect influence	Indirect influence	Indirect influence	Indirect influence
	Spatial	Direct influence	Direct influence	Direct influence	Less relevant	Indirect influence	Indirect influence	Indirect influence	Indirect influence	Direct influence
	Economic	Direct influence	Direct influence	Direct influence	Direct influence	Direct influence	Direct influence	Direct influence	Direct influence	Direct influence
Novel environments and entities	Novel ecosystems	Direct influence	Indirect influence	Direct influence	Less relevant	Indirect influence	Indirect influence	Indirect influence	Indirect influence	Direct influence
	New evolutionary contexts	Direct influence	Indirect influence	Direct influence	Less relevant	Indirect influence	Indirect influence	Indirect influence	Indirect influence	Direct influence

Direct influence
 Indirect influence
 Less relevant

(Kronenberg et al., 2024)

PUNT DE PARTIDA

Les ciutats -com Girona- depenen del creixement infinit i això és un problema.

Instàncies de creixement antieconòmic a les ciutats

Congestió i contaminació.

Financiarització, turistificació massiva, fenòmens com la gentrificació

Cost de la vida.

Privatització dels espais comuns i d'oci.

Manca de resiliència davant els desastres socioambientals.

Contribució a la crisi climàtica i de biodiversitat.

PUNT FINAL

**Com pot una ciutat com Girona
independitzar-se del creixement
infinit i prosperar-ne sense?**

Polítiques i estratègies municipals

Fiscalitat verda progressiva, prohibicions i altres regulacions per frenar l'especulació al mercat de l'habitatge i garantir l'accés a habitatges assequibles.

Polítiques per garantir l'accés als serveis bàsics i considerar una renda bàsica o un salari digne per desvincular el benestar del creixement econòmic.

Transició d'infraestructures essencials, serveis públics i actius del sòl al control públic o cooperatiu.

Implementar programes de garantia d'ocupació per traslladar la mà d'obra d'activitats supèrflues a àrees com l'adaptació o restauració ambiental, on hi poca inversió del sector privat.

Democratitzar la presa de decisions: alentar els processos de decisió i empoderar la ciutadania a través de models de governança participativa.

Controlar el turisme: evitar sobrecarregar les ciutats com a destinacions turístiques i gestionar el turisme abordant les forces subjacents que impulsen el seu creixement, no només limitant el nombre de visitants.

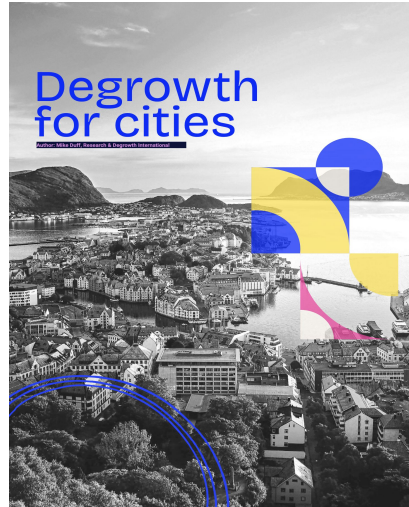
2

Orígens, metodologia i marc conceptual

Antecedents

- **Pla d'Acció Local cap a la Sostenibilitat** de Girona (Agenda 21, 2004)
- **Pla d'Acció pel Clima i Energia Sostenible** de Girona (PACES, 2017)
- **Pla de Transició Ecosocial** (Girona pel Clima, 2019)
- **Pla d'Acció de l'Agenda Urbana** de Girona (ODS, 2023)

- Llibre: **Transició Ecosocial a Catalunya (2024)**
- **Policy Brief: Degrowth for Cities (Recerca i Decreixement, 2025)**

2022: Informe de Mataró

26 de setembre de 2022

Amb la participació de:

Propostes d'adaptació municipal a escenaris de menor disponibilitat de recursos bàsics, energia i de plausible col·lapse ecosocial

- Ideada per 2 tècnics de l'ajuntament, però sense suport polític transversal necessari
- Manera indirecte d'integrar un estudi decreixentista als estudis de la ciutat
- Pressupost molt limitat
- Enfocament sobre propostes, no sobre estratègies de transició o implementació

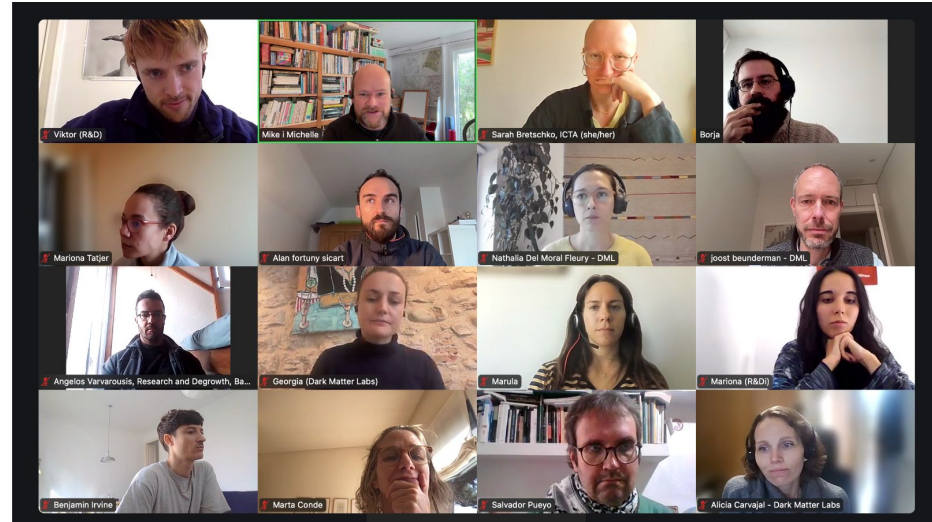
Camp	Descripció
Descripció	Explicació de la proposta.
Objectius	Finalitat de la proposta.
Accions	Medures a considerar per a l'acompliment de la proposta.
Indicadors	Instrument per avaluar el grau d'implementació de la proposta.
Agents implicats	Actors públics, privats i ciutadans que participaran en la consecució de la proposta.
Prioritat	+ Prioritat baixa ++ Prioritat mitjana +++ Prioritat alta
Dificultat	Per a la indicació de la dificultat s'ha considerat el global de les diverses mesures que es proposen en una mateixa fitxa. ● Dificultat baixa ● Dificultat mitjana ● Dificultat alta
Cost	Despesa econòmica que hauria d'assumir l'Ajuntament associada a la inversió inicial necessària per poder implementar la proposta. € Pressupost baix (0 € a 10.000 €) €€ Pressupost mitjà (10.000 € a 100.000 €) €€€ Pressupost alt (+ 100.000 €)

Fitxa	Prioritat	Dificultat	Cost
ENERGIA			
1 Fomentar el desplegament de comunitats energètiques	+++	●	€€€
2 Fomentar la contractació d'energia elèctrica provinent de fonts renovables	++	●	€€
3 Fomentar la rehabilitació dels edificis per un major estalvi energètic	+++	●	€€
4 Cobertes vegetals i/o biosolars en edificis d'habitatge	+++	●	€€€
5 Xarxa de refugis climàtics	++	●	€€€
6 Fomentar la connexió al Tub Verd	+++	●	€€
7 Modificació de l'ordenança municipal que regula les estufes a les terrasses de bars i restaurants	+++	●	€
MOBILITAT			
8 Augmentar els espais per a vianants a la ciutat	++	●	€€€
9 Estratègies per fomentar l'ús de la bicicleta	+++	●	€€
10 Ciclogitstica	++	●	€€
11 Aparcament dissuasiu amb bus llançadora	+	●	€€€
12 Posar en disposició d'una cooperativa que fomenti la mobilitat compartida els cotxes elèctrics de propietat municipal que tinguin hores alliberades	+	●	€€
ALIMENTACIÓ			
13 Campanya de transició de l'agricultura tradicional a una agricultura regenerativa de temporada amb productes locals i ecològics	+++	●	€€
14 Pla d'adaptació al canvi climàtic i d'accessibilitat a l'aigua per al reg a l'Espai Agrari	+++	●	€€
15 Prioritzar la contractació de producte agrari local i de baix impacte mediambiental en equipaments de la ciutat	+++	●	€
16 Afavorir el desplegament d'agricultura urbana	++	●	€€
17 Boscos i jardins productius i comestibles	++	●	€€€
18 Ramaderia extensiva, prevenció d'incendis i gestió de camins	++	●	€€
19 Obrador comunitari: creació i gestió d'espais compartits de producció agroalimentària	+++	●	€€
20 Impulsar cuines comunitàries	++	●	€€
21 Sistemes de cuina de baix consum	+	●	€€
22 Centre logístic i comercial per facilitar la comercialització de producte agrari local	+	●	€€€
23 Aprofitament alimentari	+++	●	€€€
AIGUA			
24 Ordenances alineades amb l'estalvi d'aigua	+++	●	€€
25 Consum de recursos propis a través de l'aquífer	+++	●	€€€
26 Instal·lar sistemes d'energia renovable pel bombeig de l'aigua	++	●	€€€
27 Reduir l'aigua per al reg d'espais públics	+++	●	€€€
28 Sistemes Urbans de Drenatge Sostenible	+++	●	€€
29 Reduir el risc per inundació	+++	●	€€
SALUT			
30 Plantes medicinals	++	●	€€
ECONOMIA CIRCULAR			
31 Espai d'auto-reparació dins de la ciutat	++	●	€€€
32 Compostatge urbà	++	●	€€€
33 Producció de biochar local	++	●	€€
34 Triatge de la recollida selectiva	++	●	€€
35 Ampliació de la capacitat de biodigestió al Centre Integral de Valorització de Residus	++	●	€€
36 Minería Urbana	++	●	€€
EDUCACIÓ			
37 Fomentar les activitats relacionades amb l'horticultura i una dieta sana, i la reparació i el reciclatge en centres d'educació	+++	●	€€
38 Cicle de tallers sobre adaptació i resiliència	++	●	€€
MESURES TRANSVERSALES			
39 Priorització dels tràmits municipals per a les iniciatives que aporten resiliència	+++	●	€
40 Adaptació del planejament urbanístic al canvi climàtic	+++	●	€
41 Fiscalitat ambiental i social municipal	++	●	€€
42 Aplicació mòbil. Sistema d'incentius a la participació de l'economia social i per un consum sostenible	+	●	€€€
43 Moreda Local	++	●	€€

Metodologia de l'Informe

- **Revisió de les estratègies, polítiques i iniciatives existents** de sostenibilitat i adaptació al canvi climàtic a Girona
- **36 entrevistes amb experts i responsables** clau en les àrees temàtiques, dins i fora de l'Ajuntament
- **Revisió d'estratègies, polítiques i iniciatives existents internacionalment**
- **Dues sessions de posada en comú** (acadèmia/consultoria i Ajuntament)

Què és una ciutat post-creixentista?

És hora d'anar més enllà del "Què".

Eixos fonamentals del municipalisme post-creixentista

- *Reorganització econòmica*
- *Transformació ecològica*
- *Democratització de les decisions*
- *Feminització de la política*

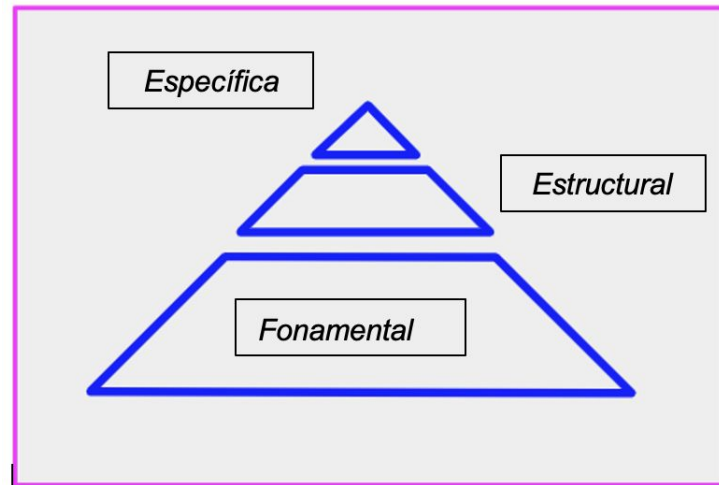
(Roth et al. 2023)

És hora del "Com"

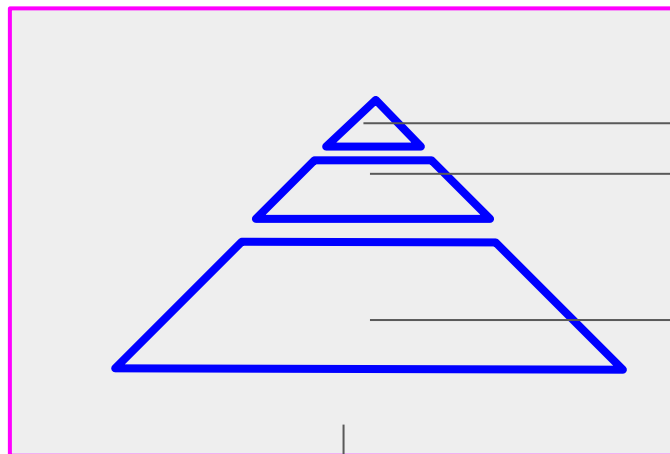
Com ho fem per a transicionar a una ciutat post-creixentista?

Principis bàsics i escales del postcreixement urbà

1. Acceptar i **assumir els límits** al creixement
2. **Reducció de la producció i el consum a límits raonables**
3. Democratització de la vida social i **luxe públic**
4. Prosperitat sense creixement i **abundància superflua**
5. **Redistribució de la riquesa**, justícia social i global
6. **Valoració de les cures** i la convivialitat
7. **Relocalització de l'economia i reducció de l'escala**
8. **Tecnologies apropiades i més sostenibles**
9. Canvi cultural i "**descolonització de l'imaginari**"
10. Restablir una **relació respectuosa i sostenible** amb el món natural

Intervencions a **Multiples Escales** [i en diferents horitzons temporals], pensades per a la seva transformació i adaptació iterativa

Serveis o intervencions específiques: p. Un cafè de reparació, una biblioteca de coses
Infraestructures de barri o ciutat, p. missió d'igualtat del transport públic a tota la ciutat

Estratègies per a tota la ciutat: p. GiroNat, o un canvi d'estructura de governança urbana de sitges a missions transversals

i fins i tot ajustar l'escala per poder actuar més enllà de la nostra actual esfera d'influència

p. ex. crear una **entitat de l'Àrea Metropolitana de Girona**, iniciar una transició cap a la Governació Bioregional, establir vincles amb institucions periurbanes

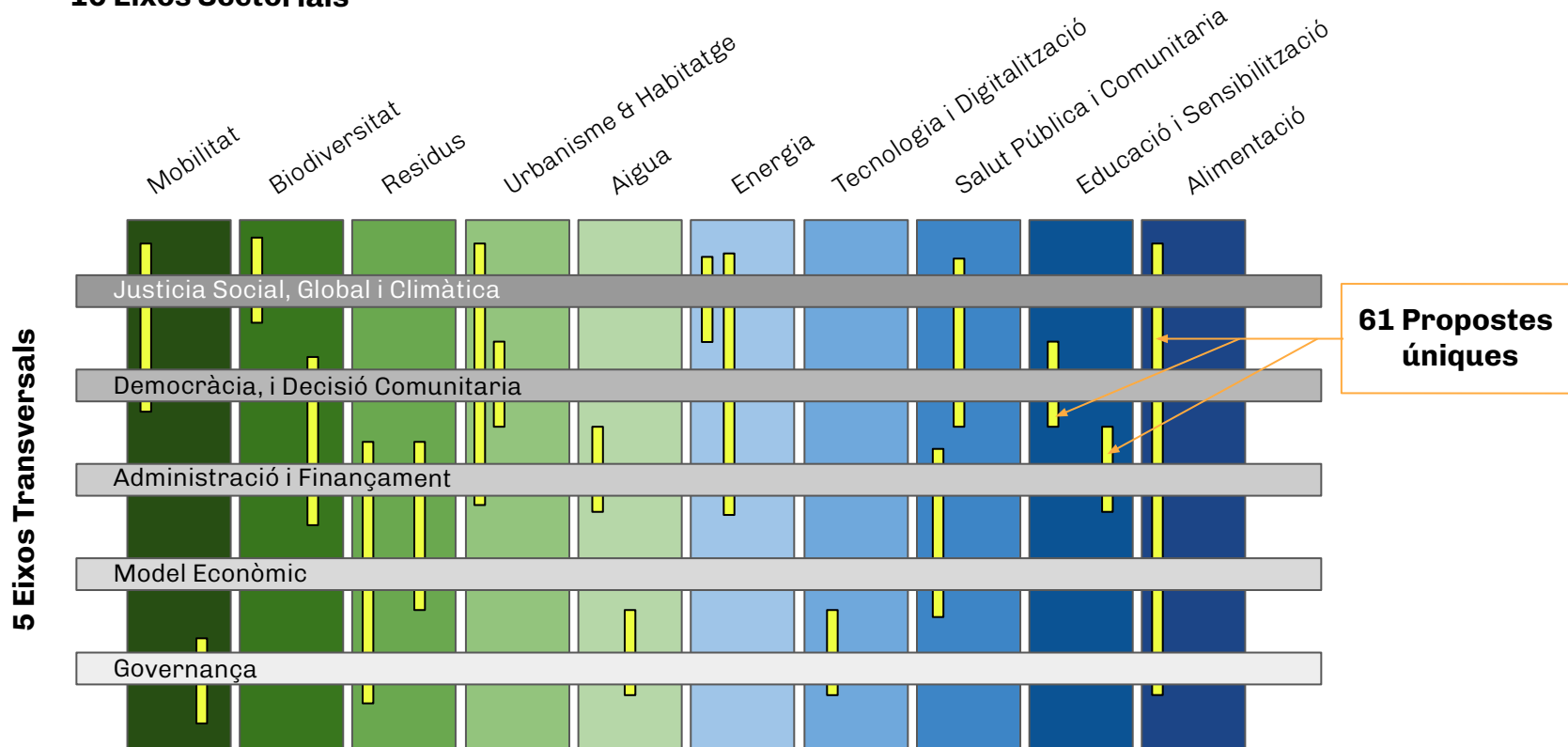

3

Resultats i propostes

Ventall de Propostes

10 Eixos Sectorials

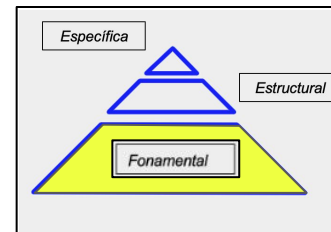

núm.	Governança	Prioritat	Dificultat	Cost	Període	Dimensió	PTE/PD
T1	Descompartimentar l' acció municipal	+++	●	€€	Mitjà	Estructural	No/ 3, 8
T2	Governança Bioregional	+++	●	€€	Llarg	Estructural	No/ 7, 10
T3	Xarxa de ciutats per al postcreixement	++	●	€	Mitjà	Estructural	No/ 5, 9
T4	Consell de la Transició Ecosocial	+++	●	€€	Llarg	Estructural	No/ 3, 7
T5	Expansió de les Comunalitats	+++	●	€€	Llarg	Fonamental	No/ 3, 4
T6	Formació i Capacitació Tècnica	+++	●	€€	Llarg	Específic	No/ 8, 9
T7	Alcalde pel Futur	++	●	€	Mitjà	Estructural	No/ 9, 1
núm.	Model Econòmic	Prioritat	Dificultat	Cost	Període	Dimensió	PTE/PD
T8	Indicadors més enllà del creixement	+++	●	€€	Mitjà	Estructural	No/ 4, 9
T9	Planificació democràtica del turisme	+++	●	€€	Mitjà	Estructural	No/ 1, 3
T10	Municipalització dels serveis bàsics	+++	●	?€€€	Llarg	Fonamental	Si/ 3, 6
T11	Cooperativisme i simbiosi industrial	++	●	€€	Llarg	Fonamental	No/ 2, 7
T12	Publicitat saludable i sostenible	++	●	€	Llarg	Fonamental	No/ 6, 9
T13	Mapeig de l' Economia Social i Solidària	++	●	€	Curt	Específica	No/ 3, 7
T14	Banc de Temps i Moneda Local	++	●	€€	Mitjà	Específica	No/ 4, 7
T15	Recuperació d' Oficis Sostenibles	+++	●	?€€	Llarg	Fonamental	Si/ 2, 7
núm.	Administració i Finances	Prioritat	Dificultat	Cost	Període	Dimensió	PTE/PD
T16	Finances Municipals per a la Transició	+++	●	€	Mitjà	Fonamental	No/ 1, 7
T17	Auditoria i Pressupostos Postcreixentistes	+++	●	€€	Mitjà	Estructural	No/ 1, 7
T18	Compra i contractació pública ecosocial	++	●	€	Curt	Específic	No/ 7, 3
T19	Fiscalitat ambiental i social municipal	+++	●	€	Llarg	Fonamental	No/ 1, 7
núm.	Justícia Social, Global i Climàtica	Prioritat	Dificultat	Cost	Període	Dimensió	PTE/PD
T20	Explorar la renda bàsica municipal	++	●	?€	Mitjà	Fonamental	No/ 5, 6
T21	Atles socioambiental	+	●	€€	Curt	Específic	No/ 8, 5
T22	Pla de joc ecosocial	+++	●	?€	Mitjà	Estructural	No/1, 10
T23	Mitigació de la gentrificació verda	+++	●	€€	Llarg	Fonamental	No/ 5, 4
T24	Estratègia Local de Justícia social	+++	●	€€	Mitjà	Estructural	No/ 5, 6

Resum de la proposta T15

“Reindustrialització i Recuperació d'Oficis Sostenibles”

- **Escala:** Fonamental
- **Descripció:** Assentar les bases d'una **reindustrialització sostenible** i socialment justa, centrant-se en la recuperació de professions i oficis clau per a la transició ecosocial.
- **Objectius:**
 - **Fomentar la reindustrialització verda** i la transició justa evitant la deslocalització de sectors productius i creant ocupació de qualitat.
 - **Recuperar oficis essencials** en àmbits com la construcció sostenible, la gestió de residus, l'energia renovable, la reparació i la manufactura local
 - **Integrar la veu i els interessos dels treballadors** en la planificació econòmica i industrial
 - **Promoure la formació en professions verdes** per adaptar la força laboral als nous reptes de la transició ecosocial
 - **Evitar la privatització i mercantilització del discurs ecologista**, garantint que la transició no sigui controlada exclusivament per grans corporacions i el capital financer

Prioritat: +++

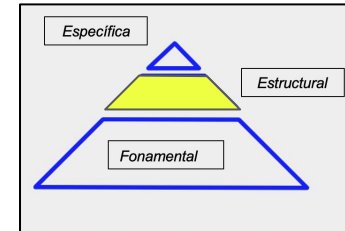
Dificultat: ●

Cost: ?€€

Resum de la proposta T3

“Xarxa de ciutats pel post-creixement”

- **Escala:** Estructural
- **Descripció:** crear una plataforma de col·laboració entre ciutats interessades en el decreixement i el pensament post-creixentista, amb la finalitat de fomentar la resiliència compartida, l'intercanvi de bones pràctiques i aprenentatges, i, quan sigui possible, la relocalització d'intercanvis.
- **Objectius:**
 - Fomentar la col·laboració i l'aprenentatge conjunt
 - Incidir en les polítiques supramunicipals
 - Una aliança que agrupi ciutats, ciutadans i empreses, amb la capacitat d'influir en els diferents nivells de govern (provincials, nacionals i europeus), sovint vulnerables a interessos econòmics que promouen un creixement il·limitat
 - Promoure la innovació i el desenvolupament de models econòmics regeneratius
 - Impulsar iniciatives de recerca i experimentació que prioritzin la suficiència, la cura i la justícia social

Prioritat: +++

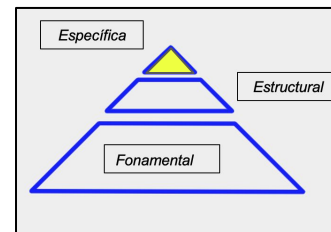
Dificultat: ●

Cost: ?€€

Resum de la proposta S15

“Espais d'autoreparació”

- **Escala:** Específica
- **Descripció:** Es proposa la designació d' un local municipal que permeti oferir un servei d' assessorament en autoreparació d' objectes de manera gratuïta, amb l' objectiu d' apropar aquesta iniciativa a la ciutadania i consolidar-la com un punt fix i de referència dins del municipi.
- **Objectius:**
 - Disposar d' un local a la ciutat on poder oferir servei i tallers d'autoreparació.
 - Prevenir que productes encara aprofitables es converteixin en residus.
 - Incrementar el coneixement sobre reparació.

Prioritat: +++

Dificultat: ●

Cost: €€

4

Conclusió i futur

Recomanacions Principals

- I. **Transversalitat:** Superar la fragmentació de departaments i promoure l'acció municipal coordinada envers la transició.
- II. **Acció supramunicipal:** Fomentar la cooperació bioregional i la governança a major escala.
- III. **Nou model de ciutat postcreixentista:** Col·locar la cura de les persones i del planeta al centre de la planificació urbana.

Com podria ser la Girona post-creixentista?

- El **benefici econòmic i el treball es comparteixen** més àmpliament que abans, cosa que significa **més ocupació i una menor jornada laboral**.
- El **treball domèstic es reconeix i es valora**, i els intercanvis entre persones es basen en una **multiplicitat de valors**, no només en els econòmics.
- La nova economia urbana ha **relocalitzat la producció de molts béns** que prèviament s'importaven, **centrant-se en biomaterials** en productes que no són ni perjudicials ni inútils socialment.
- Molts **cicles de materials s'han tancat** a mesura que els "residus" es redueixen, i la reparació, la mineria urbana i la reutilització s'incrementen.
- Els estàndard de **disseny d'edificis estan orientats a la durabilitat**, la flexibilitat i la deconstrucció.
- **Molts objectes, instruments i dispositius es mantenen en comú**, en biblioteques de coses, i **tot està dissenyat tenint en compte la llarga vida útil** i la possibilitat de reparació.
- **Ordenances municipals que ajudin a reduir la petjada de carboni**, i a fomentar una vida més sostenible per la ciutadania, i les activitats econòmiques de la ciutat.

Com podria ser la Girona post-creixentista?

- La **riquesa econòmica es distribueix millor** gràcies a una nova fiscalitat verda sobre externalitats ambientals o acumulació de patrimoni, aconseguits unint forces amb altres ciutats del país per **"influir cap amunt" per canviar les polítiques nacionals**.
- L'**economia s'ensenya de manera diferent**, des de ben petits, basant-se en la idea que **l'ecologia es la condició bàsica per l'economia**, la qual en depèn completament.
- L'administració de **la ciutat i els ciutadans són conscients dels fluxos de recursos cap a i des de la ciutat**, el seu hinterland immediat i la resta de Catalunya, i aquests vincles es valoren i s'adapten.
- Una **comissió de transició eco-social** format per ciutadans, polítics, professionals, ONG, empreses i la societat civil que es **reuneixi regularment** per mesurar el progrés municipal post-creixement.

Reflexions finals

- **Consensos polítics i pactes de llarg termini:** S'emfatitza la necessitat de **superar les lògiques partidistes** per **protegir les polítiques ambientals i els interessos de la majoria social**, impulsant acords que transcendeixin els cicles electorals i que garanteixin **compromisos plurianuals** i sostenibles.
- **Educació popular i participació ciutadana:** Per legitimar les **mesures a llarg termini** i abandonar la lògica del creixement infinit, es proposa fer **una pedagogia popular sobre la urgència de la crisi ecosocial** i fomentar la seva implicació directa a través de campanyes d'informació, **assemblees ciutadanes i processos participatius**.
- **Redefinició de prioritats i indicadors:** Es planteja **mesurar l'èxit polític a partir de criteris ecològics i socials** (com la biodiversitat o el benestar comunitari), així com crear organismes independents amb autonomia per establir i salvaguardar objectius de sostenibilitat ambiental i justícia social que no depenguin del govern de torn.
- **Canvi cultural i transformació social:** Les iniciatives municipals no només generen beneficis concrets, sinó que també influeixen en el sentit comú col·lectiu. **Una societat civil organitzada, acompanyada per institucions compromeses, pot liderar canvis radicals, especialment quan les classes populars, principals afectades per les crisis, s'impliquen activament i es teixeixen aliances àmplies.**

Gràcies per
l'atenció!

